

Con nasqueren unes narracions pirinenques del meu pare

Per Anna-Maria Crusafont i Sabater

Amb motiu de fer-vos-en la presentació, he rellegit amb calma aquest petit recull de contes que amb el nom d'“*A contracor del temps*” el pare escrigué en el decurs d'un dels seus sojorns a la Vall d'Aran, allà pels anys seixanta, i he de dir que m'he retrobat, també, a contracor del temps, amb aquells anys en els quals el pare i jo érem feliços perquè la vida, per a ell, era encara lluita constant i, per tant, plena i reeixida, puix que havia nascut per a lluitar, i per a mi, bonica i planera, com mai més no ho ha estat.

Sempre he pensat que, en parlar-me d'un determinat llibre, m'agradaria que em contessin també els fets i les coses que l'acompanyaren en la seva gestació, per tal de treure un millor profit de la seva lectura. En el cas del llibre del pare, penso que aquesta tasca sí que la puc fer jo, i deixaré la crítica de la seva qualitat literària i poètica als lectors i a la gent entesa, més entesa que jo.

Els estius, doncs, al pare li plaïa d'abandonar per un temps els temes seriosos de la recerca científica per recrear-se en el conreu de la literatura. Al pare, en aquell temps de plena activitat científica, li era impossible de considerar unes vacances purament contemplatives i necessitava que també aquell temps dedicat al lleure tingués un fruit. I fou per això que decidí que el “canvi d'aires” intel·lectual que necessitava es concretés en el conreu de la literatura, que ja havia practicat en la seva joventesa. Seria una manera d'omplir també les tardes de pluja, que són tan generosament donades a la Vall.

Recordo en aquell estiu, que el pare sortia de bon matí -sempre havia estat matiner- calçat amb les xiruques i amb un jersei de coll alt, d'aquells de tota la vida, i anava a passejar, a trepitjar camins de la Vall, aquells deliciosos “camins d'anar a peu”, amb els ulls i l'ànima molt oberts (cercador incansable dels orígens de la vida i de l'home) a tot i a tots,

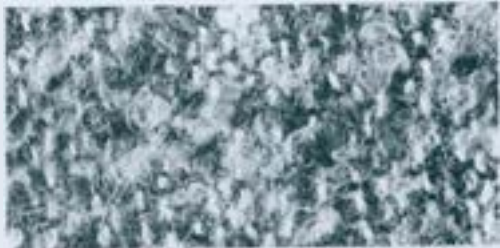
deturant-se, quan s'esqueia, a parlar amb la gent, tot interessant-se pels seus afers de vaques i prats i aquella mena de política de pobles. I ell, mentre els escoltava, anava estudiant el seu tarannà, mogut més pel seu amor profund a la persona humana que per la petita tafaneria de conèixer-ne dites i fets, mentre reia i enraonava amb ells, intentant també de retenir els mots d'aquella parla que tant el colpia pel mimetisme extraordinari entre la seva duresa fonètica i la de les roques de les tarteres que devallen costat per costat dels petits poblets.

Més tard, tot recordant allò viscut, allò parlat, tractava de confegir-ne els esquemes del que haurien d'ésser aquests contes que ell teclejava a màquina al capvespre, a dalt la sala, mentre nosaltres, des de baix, ens fèiem la il·lusió que el so de la màquina, que havia d'ésser impertinent, esdevenia també àgil i rialler... També ella, la màquina, feia vacances!

Quan tingué els contes enllestits, un dia em demanà que els hi il·lustrés amb uns quants dibuixos dels poblets de la Vall que es descriuen en el llibre, i jo, amb un xic massa de gosadia, filla d'un pessigolleig de vanitat, vaig accedir de bon grat.

Aquests contes per a mi tenen el valor d'ésser escrits d'una manera franca i senzilla, per un home extraordinari que estimà, amb un amor gran, l'home i la Natura; amb aquell amor profund que li donà el ple coneixement dels seus orígens, aquells orígens que ara també nosaltres, gràcies a ell, sabem com són de remots en el temps i quina és tota la seva significació més enllà de la Paleontologia.

De tots aquests contes, doncs, us n'he escollit un: es diu “*Petita èpica a l'Aran*”. A mi m'agrada molt i, a més, hi veig a través de les seves línies aquells matisos d'ironia i de sentit de l'humor que em recorden el pare en els seus millors moments, quan sabia tant de riure i de fer riure. ●

Amb els seus dos fills:
Anna i Miquel (1946)

